

GUDSTJENESTE MED NATTVERD

Lørenskog kirke 22. juli 2018

Johannes 8, 2 – 11

PREKEN

BIBELTEKSTEN

Prekenteeksten i dag er fra Johannes 8,2-11:

· Tidlig neste morgen kom han til tempelet igjen. Hele folkemengden samlet seg om ham, og han satte seg og begynte å undervise dem. · Da kom de skriftlærde og fariseerne med en kvinne som var grepet i ekteskapsbrudd. De førte henne fram · og sa: «Mester, denne kvinnen er grepet på fersk gjerning i ekteskapsbrudd. · I loven har Moses påbudt oss å steine slike kvinner. Men hva sier du?» · Dette sa de for å sette ham på prøve, så de kunne få noe å anklage ham for. Jesus bøyde seg ned og skrev på jorden med

fingeren. · Men da de fortsatte å spørre, rettet han seg opp og sa: «Den av dere som er uten synd, kan kaste den første steinen på henne.» · Så bøyde han seg ned igjen og skrev på jorden. · Da de hørte dette, gikk de bort, én etter én, de eldste først. Til slutt var Jesus alene igjen, og kvinnen sto foran ham. · Da rettet han seg opp og spurte: «Kvinne, hvor er de? Har ingen fordømt deg?» · Hun svarte: «Nei, Herre, ingen.» Da sa Jesus: «Heller ikke jeg fordømmer deg. Gå bort, og synd ikke mer fra nå av!»•

Tenk, for en opplevelse å få være i folkemengden med orkesterplass til denne hendelsen live. Tenk hvilken erfaring og smak av Guds rike de fikk kjenne på og stå midt i. Har noen noen gang fått en sterkere og klarer erfaring av hvordan det er i Guds rike?

Det er tidlig om morgen. Jesus er tilbake i templet dagen etter løvhyttefesten var over, en av jødernes store høytider som ble feiret både for innhøstning og til minne om befrielsen fra Egypt hvor de på vandringen bodde i løvhytter. Den siste dagen i

festen var viet gleden over Moseloven, gitt fra Gud. I et Jerusalem fylt av pilgrimmer hadde Jesu selvbevissthet og uttalelser om seg selv begeistret og provosert mer enn noen gang: Jeg er livets brød, det levende vann, den som spiser min kropp og drikker mitt blod skal leve i all evighet. For alle jøder var utsagn som dette forbeholdt Gud alene; å gi brød, vann, og evig liv både bokstavelig og i overført betydning.

Det siste som hadde skjedd kvelden før var at overprestene og fariseerne hadde sent ut vakter for å føre Jesus til dem. Hør hvordan det gikk: ⁴⁵ *Vaktene kom nå tilbake til overprestene og fariseerne. «Hvorfor har dere ikke ført ham hit?» spurte de.* ⁴⁶ *De svarte: «Aldri har noe menneske talt slik som han.»* ⁴⁷ *«Er også dere ført vill?» sa fariseerne.* ⁴⁸ *«Har vel noen av rådsherrene eller fariseerne trodd på ham?»* ⁴⁹ *Men denne folkehopen som ikke kjenner loven, de er forbannet.»* ⁵⁰ *Nikodemus, en av deres egne, han som tidligere hadde kommet til Jesus, sa da:* ⁵¹ *«Loven vår dømmer vel ikke et menneske*

uten forhør, før en har fått vite hva det har gjort?» ⁵² *«Er kanskje du også fra Galilea?» svarte de. «Gransk Skriften, så vil du se at ingen profet kommer fra Galilea.»*

HVA SIER SÅ DU, MESTER?

Det var spent som det alltid var og vel måtte bli rundt Jesus hvis han var Messias, Guds Sønn som han påsto. Folkemengden var bergtatt, fariseerne og de skriftlærde i harnisk. Og tidlig om morgen kom han igjen til templet, og folket ventet han og var klar for mer og samlet seg om ham. Nå hadde fariseerne og de skriftlærde en plan. De vil sette han på prøve for å få noe å anklage han for. Kvinnen var bare en brikke i spillet, men en ypperlig sådan. Fellen de satte opp var dobbel: Politisk: Enten gikk Jesus i mot Moseloven ved å si nei, eller satte han seg opp mot den romerske okkupasjonsmakten ved å si ja, da det var kun de som hadde lov til å felle og iverksette en dødsdom. Teologisk: Enten fortsatte Jesus å være synderes og de utstøttes venn ved å si nei og bryte

Moseloven, eller si ja til steining for å holde Moseloven, men svikte de utstøtte og syndere.

Hva sier du, mester? For noen sekunder eller minutter det må ha vært. Vi som nå vet hvor fantastisk Jesus svarte kan gå glipp av det dramaet som utspant seg. Et umulig dilemma og felle mellom Moseloven eller synderes venn. Og aller mest dramatisk, en skjelvende og livredd kvinne med mange menn med steiner i hendene bak seg. Alt lå i Jesu hender. Hva sier du, mester?

Jesus ga et svar av en annen verden. Han speilet anklagerne og sendte spørsmålet tilbake, og fellen de hadde satt opp rammet dem som en rekyl: Den av dere som er uten synd kan kaste den første sten. Jesus gikk ikke imot Moseloven, men utfordret deres rett til å håndheve den. De eldste skjønte det først. Anklagerne var avkledd og avslørt.

HVEM LIGNER JEG?

Ingen fortelling har grepet meg mer og fylt mitt hjerte mer med begeistring, tro og håp. Denne mannen vil jeg ligne og følge. Jeg vil som Jesus stå ved de fordømtes side og stagge anklagerne. Men ettersom livet har møtt meg og de unge års rene og idealistiske tro har fått bryne seg, har jeg måtte erkjenne at jeg vel så lett ligner fariseerne. Vi sang det i stad:

Har vi sten i våre hender når vi møter den som falt? Har vi dom i våre øyne, så vårt blikk blir hardt og kaldt? Har vi glemt vår egen krise og vårt eget nederlag og det regnskap vi må vise på vår egen oppgjørsdag?

Jeg kunne gitt mange eksempler på meg som fordømmende og fylt av dømmesyke. Et ferskt er fra i går hvor jeg på Facebook delte videre et innlegg om Obama: Share if he is your favorite president. Selv om det ikke sto der så oser hele settingen av at Donald Trump er det motsatte. Jeg kan fullt ut stå for at Obama var en bedre president i mine øyne og at det er sider ved Trumps lederskap som er dypt bekymringsfulle,

men jeg erkjenner at jeg er full av dømmesyke mot Trump. Jeg tar lett alt i verste mening og sluker medias bilde av han for ukritisk. Og flere eksempler kunne gis. Særlig om de som er annerledes enn meg. For å forsvare meg selv tenker jeg så lett mitt om dem. Jeg kaster ikke stein og det er en stor og viktig forskjell, men er det ikke dypest sett samme sak det handler om?

22. JULI: HVA SIER SÅ DU, MESTER?

I møte med denne teksten heier vi alle på den anklagede og benådede kvinnen, og støtter fullt ut at den steinkastende mobben settes kontant på plass. Men hva med de vi ikke vil benåde, men straffe? Det er 22. juli i dag. 7 år siden terror i regjeringsskvartalet og på Utøya rammet Norge. Anders Bering Breivik fikk lovens strengeste dom, og med den mangel på anger han viser slipper han vel kanskje aldri ut. Og det støtter nok de fleste i vårt land. Men hva sier så du, mester?

Tenk å få opplevd Jesus i den rettsalen. Hva hadde han sagt? For dette er virkelig et umulig

dilemma og felle mellom norsk lov og å være synderes venn, evangeliet? Jeg aner virkelig ikke. Men det hadde nok en gang ha blitt et svar av en annen verden.

Kunne ha gjentatt svaret til kvinnen? Heller ikke jeg fordømmer deg. Gå bort og synd ikke mer? Uten anger og en erkjennelse av at det var grusomt galt tror jeg ikke Jesus kunne gitt det svaret. Men hvis vi hadde hatt en angrende synder foran oss i Anders Bering Breivik hva hadde vi da sagt? Trolig det samme langt på vei. Lovens strengeste straff, og mange ville at han aldri skulle slippe ut igjen. Men hadde Jesus sagt det samme? Jeg tør ikke svare.

Men det vi vet er at Jesus kom med ord til oss av en annen verden. Elsk dine fiender, vend det andre kinn til, selg alt du eier og gi til de fattige, tilgi din bror ikke bare syv ganger men 70 x 7. Mye av dette er i praksis umulig å leve fullt ut i vår verden. Fordi ondskapen finnes i vår verden og i oss mennesker. Vi trenger militæret for å

stoppe en Hitler og et IS. Men i Guds rike er det annerledes. Der er det tilgivelse og nåde å få for alle. Og det er Guds vilje og mål for oss. Så la oss speile oss i Guds kjærlighet og tilgivelse. Som enkeltpersoner og som samfunn. For her ligger håpet for fremtiden, for oss og for vår verden. Både her i livet og i evigheten.

HELLER IKKE JEG FORDØMMER DEG

Denne fortellingen kan lett misbrukes til å si at ingen kan si noe om rett og galt. Da er man dømmende og intolerant, som vel er det verste man kan være i dag. Men Jesus sa: Heller ikke jeg fordømmer deg, ikke fordi han mente at det ikke var skjedd noe galt. Det hadde det. Kvinnen fikk beskjed om å gå bort og ikke synde mer, for utroskap er synd og brudd på Guds vilje. Jesus sa: Heller ikke jeg fordømmer deg fordi han er full av nåde og tilgivelse for alle som søker det og vil ta det imot. Tilgivelse og nåde fordrer at noe er gjort galt. Derfor er Jesus frikjennelse reell og radikal.

Det er nok denne radikale nåden og tilgivelsen som gjorde at denne fortellingen ikke er med i de eldste håndskriftene. Den passet ikke inn i den nidkjære og lovfremme tidlige kirken, og deres kamp mot utroskap i den hellenistiske verden de møtte som var preget av normløshet og nytelse, ikke ulikt vår tid. Jesu ubetingede nåde i denne saken var nok for radikal.

Knapt noen er i dag i tvil om at dette er en opprinnelig hendelse fra Jesu liv. Den passer med bildet resten av evangeliet gir av Jesus. Vi kan lure på hva han skrev i sanden, og kanskje var det bare noen rotete krusseduller. Hva han skrev inn i kvinnens hjerte og i folkemengden som var der, er risset inn for evigheten. Guds radikale og betingelsesløse nåde. Heller ikke jeg fordømmer deg. Lev i den og synd ikke mer.

Vi kan kjenne oss fordømt. Av andre, av oss selv, av kirken og Guds ord. Og det kan være med rette. For vi trår feil alle sammen. Og vi strever med å endre oss. Poenget er ikke om det er en

grunn til at vi er anklaget og fordømt eller ikke. For det er vi. Poenget er at det er nåde å få. Hos Gud. Heller ikke jeg fordømmer deg.

Jeg vil ligne Jesus i denne teksten. Jeg har innsett at jeg vel så ofte ligner anklagerne. Men min viktigste og riktigste plass i denne teksten er kvinnens. Det er henne jeg ligner mest. Og det er et godt sted å være når det er Jesus som står foran meg og er min dommer. Heller ikke jeg fordømmer deg. Så er vår jobb og tro det å ta det imot og inn i livet vårt. Det kan vi starte eller fortsette med ved å gå til nattverd senere i gudstjenesten.

192 Kven vil no meg klaga